

TARTOZÁSOK BEHAJTÁSÁNAK VÉGREHAJTÁSA

jogi kisokos a végrehajtási eljárásról

Amennyiben a tartozás megfizetésének önkéntes teljesítése elmarad (az adós nem fizet a megadott határidőben), és ezt követően a jogosult a követelése behajtását eredményesen terelte jogi útra (pl. a fizetési meghagyás ellen az adós nem élt ellentmondással, a bíróság ítélettel kötelezte az adóst a tartozás megfizetésére), és az adós a megadott határidőben továbbra sem teljesíti fizetési kötelezettségét a jogosulttal szemben - a tartozás behajtása végrehajtásának jogszerű eszköze a bírósági végrehajtás, a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény rendelkezéseinek keretei között.

Bírósági végrehajtás megindítása

Bírósági végrehajtás megindítására csak a fizetési kötelezést tartalmazó jogerős bírósági ítélet, közjegyzői okirat vagy hatósági határozat alapján van lehetőség (kivétel: az előzetes végrehajthatóság elrendelése), és csak abban az esetben, ha az abban foglalt teljesítési határidő letelt, valamint a jogosult (itt már végrehajtást kérő) a végrehajtási eljárást írásban kezdeményezi.

Bírósági végrehajtás elrendelése

A bírósági végrehajtást a bíróság, valamint a közjegyző – a végrehajtás kérő erre irányuló kérelme alapján - végrehajtható okirat kiállításával rendeli el. Végrehajtható okiratok többek között: a bíróság és a közjegyző által kiállított végrehajtási lap, az olyan okirat, amelyet a bíróság vagy a közjegyző végrehajtási záradékkal látott el, a bíróság végrehajtást elrendelő letiltó végzése. A bírósági végrehajtó a végrehajtható okirat alapján, az abban foglaltak szerint jár el.

Amíg tehát a bírósági végrehajtás jogosult részéről történő megindításával nem kerül sor a bírósági végrehajtás elrendelésére, addig az adóson múlik a tartozás megfizetésének teljesítése (kivétel: a pénzfizetésre kötelező hatósági határozatok végrehajtása).

Költségek viselése

A végrehajtás alatt felmerülő költségeket a végrehajtást kérő előlegezi meg és az adós viseli. Ez egyúttal azt is jelenti az adós szempontjából, hogy bár jelentős időt nyerhet azzal, ha a fizetési kötelezettségét nem teljesíti az előírt határidőben, hanem „kivár”, a végrehajtási eljárás megindítását követően azonban fizetési kötelezettsége jelentősen megemelkedik a végrehajtás költségeivel.

Kézbizítási vélelem, kézbizítási vélelem megdöntése

A hajléktalan ellátásban megforduló ügyfeleknél gyakran találkozunk azzal a problémával, hogy az ügyfél már csak a végrehajtási eljárás során szembesül azzal, hogy tartozása van, vagy az általa ismert tartozást jogi útra terelték, és az már végrehajtás alatt áll. Ennek egyik legfőbb oka a szociális szakma által jól ismert lakóhely/tartózkodási hely/tényleges tartózkodási hely/értesítési cím létesítésének és megszüntetésének kifejezetten a hajléktalan embereket érintő nehézségei.

A vonatkozó jogszabályok értelmében mind a postai úton megküldött közjegyzői okiratot, mind pedig a bírósági iratokat a kézbesítés megkísérlésének napján kézbesítettnek kell tekinteni, ha a címzett az átvételt megtagadta. Ha a kézbesítés azért volt eredménytelen, mert a címzett az iratot nem vette át (az a bírósághoz „nem kereste” jelzéssel érkezett vissza), az iratot - az ellenkező bizonyításáig - a postai kézbesítés második megkísérlésének napját követő ötödik munkanapon kézbesítettnek kell tekinteni (**kézbizítási vélelem**). A kézbizítási vélelem beállításáról az eljáró bíróság, közjegyző az érintetteket 8 napon belül értesíti. Az értesítéshez mellékelni kell azt a hivatalos iratot, amelyre vonatkozóan a kézbizítási vélelem beállta megállapításra került. Tapasztalataink szerint az ügyfelek gyakran ebből az értesítésből szereznek tudomást az ügyről.

Ha az adós nem kapta meg az eredetileg kézbesített hivatalos iratot, akkor **kézbizítási vélelem megdöntése** iránt a kézbizítási vélelem beálltáról való tudomásszerzésétől számított tizenöt napon belül terjeszthet elő kérelmet annál a bíróságnál, közjegyzőnél, amelynek eljárása alatt a kézbesítés történt.

Ha a kézbizítási vélelem beálltára tekintettel a fizetési meghagyás, tartozás megfizetésére kötelező határozat jogerőssé vált, és annak alapján a **végrehajtási eljárás már megindult**, a címzett a végrehajtásra irányuló eljárásról való tudomásszerzésétől (pl. a végrehajtótól kapott levélből, vagy a munkabéréből, nyugdíjából történő első levonás észlelésétől) számított tizenöt napon belül a kézbizítási vélelem megdöntése iránt kérelmet nyújthat be az első fokú határozatot hozó bíróságnál, közjegyzőnél.

A kézbizítási vélelem megdöntésére irányuló kérelem arra **hivatkozással**

terjeszthető elő, hogy a kérelmező a hivatalos iratot **önhibáján kívüli okból** nem vehette át, mivel

a) a kézbesítés a hivatalos iratok kézbesítésére vonatkozó jogszabályok megsértésével történt meg, vagy más okból nem volt szabályszerű, vagy

b) az iratot más okból nem volt módja átvenni (pl. azért, mert a kézbesítésről önhibáján kívül nem szerzett tudomást).

A kérelemben elő kell adni azokat a tényeket, illetve körülményeket, amelyek a kézbesítés szabálytalanságát igazolják, illetve a kérelmező részéről az önhiba hiányát valószínűsítik.

Ha a kérelmet elkésetten terjesztették elő, azt érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani. A kérelem tárgyában az a bíróság/közjegyző határoz, amelynek eljárása alatt a kézbesítés történt. Ha a kézbesítési vélelem megdöntésére irányuló kérelemnek a bíróság/közjegyző helyt ad, a kézbesítést meg kell ismételni.

Értelemszerűen akkor van értelme a kézbesítési vélelem megdöntésének lehetőségével élni, ha valószínűsíthető, hogy az ügyfél nem tartozik, vagy nem annyival, azaz a végrehajtás alapjául szolgáló ítéletben vagy fizetési meghagyásban rögzített fizetési kötelezettség érdemben vitatható.

Végrehajtás felfüggesztése

Ha az adós a végrehajtási eljárás felfüggesztése iránti kérelmet terjeszt elő, és abban a felfüggesztésre okot adó méltányolható körülményt hoz fel és azt igazolta (valamint korábban nem sújtották rendbírósággal) a bíróság a végrehajtást kivételesen felfüggesztheti. A méltányolható körülmények körében kiemelten értékeli a bíróság az adós által eltartásra köteles és tartásra szoruló személyek számát, az adós vagy az általa eltartott személy tartós és súlyos betegségét, s a végrehajtási eljárás során bekövetkezett és az adóst is sújtó természeti katasztrófát. A méltányolható körülményre történő hivatkozáskor célszerű utalni arra is, hogy várhatóan mikor következik be pozitív változás adós körülményeiben.

A végrehajtási eljárás felfüggesztése kérhető továbbá, ha a végrehajtható okirat vagy végrehajtó intézkedése ellen jogorvoslattal éltek, így pl. végrehajtási kifogást terjesztettek elő.

Részletfizetés

Amennyiben az adós a teljesítésre halasztást kapott, vagy a részletekben való teljesítést engedélyezte a bíróság, vagy a jogosult (végrehajtást kérő), illetve az adós erre irányuló kérelmére részletfizetést állapított meg számára a végrehajtó, a végrehajtás szünetel.

A végrehajtó az adós kérelmére - az adótartozás és az adók módjára behajtandó

köztartozás kivételével – akkor állapíthatja meg a pénztartozás részletekben történő teljesítésének feltételeit, ha az adós vagyontárgyainak felkutatása és lefoglalása iránt intézkedett, és az adós a végrehajtandó követelés egy részét már megfizette. A végrehajtó a végrehajtás alá vonható vagyontárggyal nem rendelkező adóst is tájékoztatja a részletfizetés lehetőségéről és feltételeiről.

Végrehajtási kifogás

Amennyiben a végrehajtó intézkedése a végrehajtási eljárás szabályait és a végrehajtási kifogást előterjesztő jogát vagy jogos érdekét lényegesen sérti, úgy az ellen a fél (jogosult, adós) vagy más érdekelt végrehajtási kifogást terjeszthet elő a végrehajtást foganatosító bírósághoz. A végrehajtási eljárás szabályainak lényeges megsértése az olyan jogszabálysértés, amelynek a végrehajtási eljárás lefolytatására érdemi kihatása volt.

A végrehajtó intézkedése ellen bármilyen címen előterjesztett megtámadást kifogásnak kell tekinteni. A kifogásban meg kell jelölni a kifogásolt végrehajtói intézkedést, és azt, hogy a kifogást előterjesztő az intézkedés megsemmisítését vagy megváltoztatását milyen okból, mennyiben kívánja.

A kifogást a végrehajtó intézkedésétől számított 15 napon belül kell benyújtani a végrehajtónál, aki azt 3 munkanapon belül továbbítja a végrehajtást foganatosító bíróságnak. Ha az intézkedés később jutott a kifogást előterjesztő tudomására, vagy a kifogás előterjesztésében a végrehajtó intézkedésétől számított 15 napon túl is akadályozva volt, a végrehajtási kifogás előterjesztésének határidejét a tudomásszerzéstől, illetőleg az akadály megszűnésétől kell számítani, amennyiben a kifogást előterjesztő a későbbi tudomásszerzés vagy az akadályoztatás tényét kellően igazolja. A végrehajtó intézkedésétől számított 3 hónap eltelte után nem lehet kifogást előterjeszteni; e határidő elmulasztása miatt nincs helye igazolásnak.

A bíróság a végrehajtási kifogásról tárgyaláson kívül, - ha a kifogás elbírálásához szükséges tények a beszerzett iratokból nem állapíthatók meg, vagy az iratok bizonyító erejét illetően kételye merül fel - a felek meghallgatása vagy egyéb bizonyítás felvétele után, soron kívül határoz.

Pénztartozás végrehajtása munkabérre és egyéb járandóságra - főbb szabályok

Ha az adós a végrehajtható okirat postai kézbesítésétől számított 15 napon belül nem fizette meg a tartozását, a végrehajtó az adós munkabérét letiltja, és ilyen módon lefoglalja. A letiltásban a végrehajtó felhívja az adós munkáltatóját, hogy az adós munkabéréből a letiltásban feltüntetett összeget vonja le, és - a felhívásnak megfelelően - fizesse ki a végrehajtást kérőnek, illetőleg kivételesen utalja át a végrehajtói letéti vagy más számlára.

A végrehajtás során a munkabérből történő levonásnál azt az összeget kell alapul venni, amely a munkabért terhelő, abból a külön jogszabály szerint levonással teljesítendő adónak (adóelőlegnek), egészségbiztosítási és nyugdíjjáruléknak, magánnyugdíj-pénztári tagdíjnak, továbbá egyéb járuléknak a levonása után fennmarad.

A levonás során **mentes a végrehajtás alól** a havonta kifizetett munkabérnek az a része, amely megfelel az **öregségi nyugdíj legalacsonyabb összegének**. Ez a mentesség nem áll fenn a gyermektartásdíj és a szüléssel járó költség (a továbbiakban: gyermektartásdíj) végrehajtása esetén.

A **munkabérből és a nyugdíjból** általában legfeljebb 33%-ot, kivételesen legfeljebb 50%-ot lehet levonni (tartásdíj, az adóssal szemben fennálló munkavállalói munkabér követelés, jogalap nélkül felvett munkavállalói munkabér és társadalombiztosítási ellátás, jogalap nélkül felvett nyugellátás végrehajtása esetén).

Több letiltás esetén a levonás a munkavállalói munkabérnek és a nyugdíjnak legfeljebb 50%-áig terjedhet.

A **baleseti járadékból, a baleseti táppénzből, a táppénzből, a gyermekgondozási díjből, valamint a csecsemőgondozási díjből** legfeljebb 33%-ot lehet levonni a gyermektartásdíj, valamint a jogalap nélkül felvett egészségbiztosítási ellátás fejében.

A **megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiból** legfeljebb 33%-ot lehet levonni. A levonás a megváltozott munkaképességű személyek ellátásainak legfeljebb 50%-áig terjedhet gyermektartásdíj, megváltozott munkaképességű személyeknek járó, jogalap nélkül felvett ellátás fejében. Több letiltás esetén a levonás a megváltozott munkaképességű személy ellátásaiból ellátásának legfeljebb 50%-áig terjedhet.

A **gyermekgondozást segítő ellátásból és a gyermeknevelési támogatásból** legfeljebb 33%-ot lehet levonni a jogalap nélkül felvett gyermekgondozást segítő ellátás, gyermeknevelési támogatás és anyasági támogatás fejében.

A **családi pótlékból** legfeljebb 33%-ot lehet levonni a jogalap nélkül felvett családi pótlék és anyasági támogatás fejében.

A **munkánélküli ellátásból** (munkánélküli járadékból, nyugdíj előtti munkánélküli segélyből, keresetkiegészítésből, és keresetpótló juttatásból) legfeljebb 33%-ot lehet levonni a tartásdíj és a jogalap nélkül felvett munkánélküli ellátás fejében.

Mentes a letiltás alól:

- a nemzeti gondozási díj és a hadigondozottak pénzbeli ellátása, az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló törvény szerint járó életjáradék,
- az átmeneti segély, az önkormányzati segély, ideértve a meghatározott célra kapott segélyt is, a rendkívüli települési támogatás, az aktív korúak ellátására való jogosultság keretében megállapított pénzbeli ellátás, az időskorúak járadéka, a munkánélküliek jövedelempótló támogatása, az ápolási díj,
- anyasági támogatás,
- a rokkantsági járadék és a vakok személyi járadéka,
- az egészségkárosodásra tekintettel járó keresetkiegészítés, az átmeneti keresetkiegészítés, a jövedelemkiegészítés, az átmeneti jövedelemkiegészítés, a bányászok egészségkárosodási járadéka,
- a törvényen alapuló tartásdíj, ideértve a bíróság által előlegezett gyermektartásdíjat is, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényen alapuló gyermekvédelmi pénzbeli ellátások,
- a nevelőszülő részére a gondozásába ideiglenes hatállyal elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermek, utógondozói ellátásban lévő fiatal felnőtt ellátását szolgáló nevelési díj, külön ellátmány és családi pótlék,
- az ösztöndíj, a tudományos továbbképzési ösztöndíjas munkabér jellegű ösztöndíjának kivételével,
- a kiküldetéssel, külszolgálattal és munkába járással összefüggő költségtérítés,
- a meghatározott kiadás fedezésére szolgáló összeg,
- a fogyatékosági támogatás.

A végrehajtás során befolyt összegből mindenekelőtt a végrehajtási költséget - az eljárás kezdeményezésével, elrendelésével és foganatosításával felmerült költséget - kell kielégíteni.

Pénztartozás végrehajtása pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összegre

A pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt, az adóst megillető pénzösszeg teljes összegben végrehajtás alá vonható, kivéve:

- a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt, természetes személyt megillető összegből az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összegének négyszerese feletti összeg korlátlanul végrehajtás alá vonható, az ez alatti összegből pedig az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összege és az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összegének négyszerese közötti rész 50%-a vonható végrehajtás alá
- a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt, természetes személyt megillető pénzösszegnek mentes a végrehajtás alól az a része, amely megfelel az öregségi nyugdíj legalacsonyabb összegének. Ha a végrehajtás gyermektartásdíj vagy szüléssel járó költség behajtására folyik, ennek az összegnek az 50%-a is végrehajtás alá vonható.

Pénzfizetési kötelezettséget megállapító hatósági határozat végrehajtása – speciális szabályok

A pénzfizetési kötelezettséget megállapító hatósági határozat végrehajtása során a közigazgatási végrehajtás szabályait kell alkalmazni, annak eltérő rendelkezései hiányában pedig a bírósági végrehajtásról szóló törvény rendelkezéseit.

A pénzfizetésre irányuló kötelezettséget megállapító hatósági határozat akkor végrehajtható, ha:

- a döntés jogerőre emelkedett, és a teljesítésre megállapított határidő vagy határnap eredménytelenül telt el,
- a döntés fellebbezésre vagy végrehajtás felfüggesztése iránti kérelemre tekintet nélküli végrehajtását, vagy biztosítási intézkedésként való alkalmazását rendelték el, illetve
- a teljesítési határidőt nem tartalmazó döntés jogerőre emelkedett.

A közigazgatási végrehajtás foganatosításának speciális szabályai:

Az elsőfokú hatóság vizsgálhatja a végrehajtható döntésben elrendelt kötelezettség teljesítését, és megindítja a végrehajtást, ha megállapította, hogy a végrehajtható döntésben elrendelt kötelezettség teljesítése határidőre nem vagy csak részben, vagy nem az előírásoknak megfelelően történt.

Végzéssel: Az elsőfokú hatóság nyolc napon belül dönt a végrehajtás foganatosításáról. Az erről szóló végzést a hatóság közli a kötelezettel és a végrehajtást foganatosító szervvel; a végzés a végrehajtást foganatosító szervvel való közlést követő napon végrehajthatóvá válik.

Végzés nélkül: Ha a végrehajtást elrendelő hatóság és a végrehajtást foganatosító szerv azonos, a végrehajtás foganatosításáról nem kell külön végzést hozni, hanem a foganatosítást az önkéntes teljesítés elmaradásának megállapításától számított nyolc napon belül meg kell kezdeni.

Főszabályként a végrehajtást az elsőfokú hatóság foganatosítja. A végrehajtást foganatosító szerv a végrehajtásra önálló bírósági végrehajtóval szerződést köthet, a végrehajtás során azonban csak a végrehajtást megindító hatóság jogosult végzést hozni.

A közigazgatási végrehajtás során a pénzfizetési kötelezettség végrehajtására

- elsősorban a biztosítási intézkedés során lefoglalt, pénzforgalmi szolgáltatónál (számlavezető banknál) kezelt összeget,
- ha ez az összeg a követelést nem vagy csak részben fedezi, a kötelezett szabad rendelkezése alatt álló, pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt összeget, vagy
- ha ez nem lehetséges, a kötelezett munkabérét kell végrehajtás alá vonni.

Fizetési kedvezmény

Ha a kötelezett a végrehajtás foganatosítása során bizonyítja, hogy a teljesítés elmaradása neki nem róható fel, és hogy rajta kívül álló ok lehetetlenné teszi a határidőre való teljesítést, vagy az számára aránytalan nehézséget jelentene, kérelmére a végrehajtást foganatosító szerv a jogosult meghallgatása után fizetési kedvezményt engedélyezhet, ha azt jogszabály nem tiltja, és ahhoz a végrehajtást megindító hatóság előzetesen hozzájárult.

A végrehajtási eljárásban fizetési kedvezményként a késedelmi pótlék is elengedhető vagy mérsékelhető, akár önállóan, akár más fizetési kedvezmény mellett. A késedelmi pótlék elengedéséhez, mérsékléséhez a jogosult hozzájárulása szükséges.

A fizetési kedvezményt megállapító végzésben foglalt feltételek fennállásáig a

kötelezettel szemben végrehajtási cselekmény nem fogantatosítható, és erre az időszakra késedelmi pótlék nem számítható fel. Ha a kötelezett a fizetési kedvezményt megállapító végzésben foglalt feltételeket megszegi, a végrehajtást fogantatosító szerv a végrehajtást a hátralék teljes összegére folytatja a késedelmi pótlék visszamenőleges felszámításával.

Ha a végrehajtás nem vezetett vagy aránytalanul hosszú idő múlva vezetne eredményre, a kötelezett bármely lefoglalható vagyontárgya végrehajtás alá vonható.

Pénzfizetési kötelezettség helyébe lépő közérdekű munka

Ha a pénzfizetési kötelezettség olyan közigazgatási bírság, melyet a helyi önkormányzat képviselő-testülete által hozott rendelet alapján szabtak ki, akkor a közigazgatási bírságot kiszabó hatóság a meg nem fizetett közigazgatási bírság közérdekű munkával történő megváltásáról rendelkezhet. A meg nem fizetett közigazgatási bírság helyébe ötezer forintoként hat óra közérdekű munkát kell meghatározni. A meg nem fizetett közigazgatási bírságnak ötezerrel nem osztható részét nem kell figyelembe venni.

A kötelezettet a megváltás elrendelése előtt előzetesen nyilatkoztatni kell arról, hogy hozzájárul-e a meg nem fizetett közigazgatási bírság közérdekű munkával történő megváltásához. Az előzetes hozzájárulás megtagadása kizárja a meg nem fizetett közigazgatási bírság közérdekű munkával történő megváltásának elrendelését.

A kötelezett a megváltásról szóló végzés jogerőre emelkedését követő három munkanapon belül köteles az állami foglalkoztatási szervnél jelentkezni. Az állami foglalkoztatási szerv a jogszabály szerinti nyilvántartásban vezeti a közérdekű munka végrehajtása érdekében szükséges adatokat, ennek alapján gondoskodik a meg nem fizetett közigazgatási bírság helyébe lépő közérdekű munka végrehajtásáról. A közigazgatási bírságot kiszabó hatóság közli az állami foglalkoztatási szervvel a megváltásról szóló végzését, amely tartalmazza a kötelezettnek a végrehajtáshoz szükséges személyes adatait.

Közérdekű munkával történő megváltás esetén a kötelezett köteles a számára meghatározott munkát elvégezni, személyi szabadsága egyébként nem korlátozható. A közérdekű munkát a kötelezett hetenként legalább egy napon - a heti pihenőnapon vagy szabadidejében - díjazás nélkül végzi. A munkahellyel a közérdekű munka tartamára nem létesül munkaviszony. Nem lehet végrehajtani a közérdekű munkát, ha a bírságot kiszabó határozat jogerőre emelkedésétől számítva egy év eltelt.

Ha a kötelezett a közérdekű munka végzésére irányuló kötelezettségének nem vagy csak részben tesz eleget, a közigazgatási bírságot kiszabó hatóság a tudomására jutását követően haladéktalanul intézkedik a végrehajtás

foganatosításának folytatása iránt azzal, hogy a végrehajtást a közigazgatási bírságnak közérdekű munkával meg nem váltott részére kell folytatni. Nem rendelhető el a végrehajtás folytatása, ha a közérdekű munka hátralévő része nem éri el a hat órát.

Ingtalan-végrehajtásnak akkor van helye, ha a követelés összege az ötszázezer forintot meghaladja, illetve ennél kisebb összeg esetén, ha a tartozás a végrehajtás alá vont ingatlan értékével arányban áll. A jogszabályban meghatározott lakásigény mértékének felső határát meg nem haladó nagyságú, a kötelezett és a vele együtt élő közeli hozzátartozók lakhatását közvetlenül szolgáló lakástulajdon a végrehajtás során csak akkor értékesíthető, ha a végrehajtás más formái nem vezettek eredményre.

Lezárva: 2016. január 20. A kiskos az ekkor hatályos jogszabályok szerint készült.